

етническа идентичност. Обстоятелството, че твърде често това са сравнително издигнали се от своята среда и намалили връзките си с нея (напр. при представители на циганската интелигенция, вкл. и от средите на "хорохане рома"), предопределя и личностно-семејните форми, в които протича този процес. Казано в скоби, процесът на търсене на нова етническа идентичност като заместител на старата групова общност може да приеме и други форми - напр. засиленото влияние в последно време на различни протестантски секти, изграждащи свои религиозни общности, които до голяма степен повтарят старите групови модели.

Доста по-различен е третият случай на преферирано етническо самосъзнание при циганите в България. Това са условно наричаните "румънски цигани", които околното българско население нарича "влашки цигани" или "власи", а циганите от други групи "гаджикане рома" (т.е. нецигански цигани). В България се срещат две основни ендегамни групи - "лингуарари" (други названия - "копанари", "времениари") и "урсари" ("мечкари"). И за двете групи е характерна сложна структура на етническото самосъзнание, при която водещо място (макар и не много ясно изразено) има преферираното румънско самосъзнание. Своята етническа принадлежност те определят като "власи" или "румънци", макар и да не протестират, когато ги приемат и като българи (т.е. това са първите две степени на преферираното им етническо самосъзнание). Въпреки че осъзнават родството си с другите цигански групи, те при никакви обстоятелства не желаят да бъдат свързвани с тях и винаги рязко се отграничават. Интересен феномен е употребявания от тях език - до към 50-те години на нашия век те са били циганоезични (или поне са предпочитали циганския пред румънския), докато сега са румъноезични (говорят старинен румънски диалект) и отричат изобщо да владеят цигански, което наистина е вярно, особено за средното и младото поколение. Използвайки своя "майчин" език за семејно и вътрешно групово общуване, за разлика от циганите с преферирано турско самосъзнание, те не изразяват желание да го изучават в училище. Сходни процеси на преферирано етническо самосъзнание при тези групи се наблюдават главно на Балканите - напр. в Гърция част от "урсарите" са турскоезични мюсюлмани, с преферирано турско самосъзнание, а в бившата Югославия част от "лингуарарите" (позова преселническа вълна от Румъния) са румъноезични, с преферирано румънско самосъзнание.

Причините за тази преферирана насоченост на само-